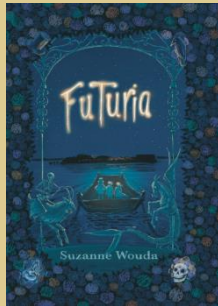

Inspiratiefiche

door Anne-Marie Tassier

Futuria

Auteur: Suzanne Wouda

Uitgever: Ploegsma

Over de maker

Suzanne Wouda (1974) is geboren in Kaatsheuvel, vlakbij de Efteling. Misschien wou ze daarom zoveel magie en fantasie in haar boeken stoppen? Ze wilde al schrijven toen ze nog maar twaalf was: "In de huid van iemand anders kruipen. Dan kan ineens alles!" zegt ze zelf. Ze werkt in het onderwijs. Een boek maken lukte niet meteen en ondertussen was ze ook druk met allerlei projecten: een poppentheater, een onderwijsscheurkalender, een inspiratiewaaier met lesideeën. Ze schrijft vooral jeugdboeken, liefst historische fictie. In 2018 kreeg ze de Zilveren Griffel voor haar boek "Sabel". Ze hoopt dat je in haar boeken de geschiedenis kunt ruiken, proeven en voelen.

Korte inhoud

1887. Een strandjutter geeft zijn pasgeboren dochter de naam van het verdronken schip waarvan hij de resten vond op het strand: Katharina. Vijftien jaar later (1902) is iedereen in De Oude Stad in de ban van het magische pretpark Futuria op het eiland voor de kust. Daar is ook een oude gevangenis. Kraai, de tweelingbroer van de intussen overleden Katharina (of Kat) voelt zich schuldig. Hij is de leider van een groep straatkinderen en hij waagt zich in het gebied van hun rivalen, de bende van de Noosters, om een medicijn te kopen voor de kleine Hazel. De kinderen willen doodgraag eens naar Futuria; en als een van hen geld kan stelen grijpen ze hun kans om, verkleed als keurige meisjes, stiekem naar het pretpark te gaan. Bij hun terugkeer worden ze aangevallen door de Noosters; maar dan is daar de politie die hen met geweld ontvoert naar de gevangenis op Futuria. Alleen Kraai en Achilles, de leider van de Noosters, kunnen ontsnappen. Kraai belooft Ivory, de machtige bazin van het slachthuis dat hij voor haar zal werken als ze hem en Achilles naar Futuria kan brengen.

Via Het Drijvende Dorp dringen ze de gevangenis binnen, een echte doolhof. Ondertussen ontvangt dokter Gold, de eigenaar van Futuria, de rijkste mensen van de stad voor een chic diner en een bezoek aan zijn laboratorium. Hij is op zoek naar de bron van het eeuwige leven om zijn doodzieke vrouw te redden. Kraai en Achilles ontdekken dat de dokter kinderen vermoordt in een afschuwelijk experiment: hij kan hun levensgeest aftappen en gebruiken als medicijn en ook als verjongingsmiddel. Volgens de dokter zijn straatkinderen toch niets waard voor de maatschappij. Achilles vindt het lijk van zijn vriend Samuel, onherkenbaar oud en verschrompeld: leeggezogen. En hij zal de volgende zijn! Kraai is gevlucht met Hazel en wordt betrapt door Libby, de dochter van Gold. Ze weet de weg in de gevangenis en geeft hem de sleutel van de cellen.

Gold vertelt Libby dat hij de dood wil tegenhouden met de levensgeesten van mensen die niemand mist; het leven van zijn vrouw is meer waard dan dat van straatkinderen. Door het aan oude rijke mensen toe te dienen als verjongingskuur verdient hij geld om zijn onderzoek te bekostigen. Hij dwingt Libby om toe te kijken als hij bij Penny zijn methode toepast en later haar 'levensnevel' aan zijn vrouw geeft. Libby wil zo graag dat haar moeder blijft leven maar beseft hoe waanzinnig fout haar vader is.

In de gevangenis kunnen Kraai, Achilles en de anderen ontsnappen. Er volgt een gevecht op leven en dood met de handlangers van Gold. En dan komt Libby ter hulp mét de revolver van haar vader. Ze kunnen ontsnappen maar Achilles is dodelijk geraakt door een kogel. Met veel moeite bereiken ze Het Drijvende Dorp maar de dokter kan Achilles niet redden. De straatkinderen keren terug naar de stad, ze vormen nu samen één bende. Kraai moet zijn schuld aan Ivory inlossen en gaat voor haar werken. Libby is bij haar moeder als ze sterft. Ze begrijpt dat het zo moet zijn. De dokter blijft hardnekkig geloven in zijn droom. Hij stuurt Libby weg naar zijn huis in de stad. Zij is ervan overtuigd dat ze Kraai ooit zal terugzien ...

1

HET VERHAAL

Cover

- Vind je dit een goede cover voor het verhaal? Waarom?
- Wat dacht je toen je het boek voor het eerst zag? Begreep je er iets van? En nu? Kun je elementen uit het verhaal herkennen? (Het bootje met de kinderen, de hoge hoed van Achilles, de fles met levensnevel, het doodshoofd met bloemen, de figuren van het carrousel: het skelet op de geitenbok, het gevleugelde zeepaard.)

Personages

De leden van de Havenbende

Kraai: 15 jaar, hij is de leider. Waarom weet hij eigenlijk zelf niet. Omdat hij zich verantwoordelijk voelt? Hij denkt dat de dood van zijn tweelingzus Kat zijn schuld is. Ze zit in zijn hoofd, ze praat met hem en moedigt hem aan.

- Verandert Kraai? (Hij is moedig maar ook heel onzeker en hij stottert. Op het eind is hij de leider van de Noosters. Hij is "gehard." (p.279))

Hazel: ze is als een zus voor Kraai. Ze is ziek maar zeker geen doetje: ze keert niet terug naar de stad maar blijft bij de dokter in het Drijvende Dorp. Ze wil leren mensen beter te maken. (p.273)

De zussen **Maddy en Millie:** Maddy is stoer en roekeloos, Millie denkt na.

Pieke: de kleinste van de bende, hij is met Kraai weggegaan bij de Noosters. (p.274) Pas op het eind wordt duidelijk dat hij een belangrijke rol heeft.

→ Welke belangrijke rollen heeft hij in het verhaal? (p. 279 en 274)

Penny: niemand weet dat haar geluksmunt twee dezelfde kanten heeft: twee keer kop. Ze zal leeggezogen worden.

Yi-Min: die rustig blijft als iedereen in paniek is.

De Noosters uit het rijke deel van de stad

Achilles: de leider, groot, brutaal en sterk. Hij draagt een hoge hoed en een (gestolen) bontjas. Hij heeft zo zijn eigen regels: "Nooit afhankelijk zijn. Nooit schulden hebben bij een ander." Maar hij is ook trouw: "Altijd je maten redden." (p.64) Hij heeft afschuwelijke herinneringen aan het weeshuis.(p.137) Hij wordt neergeschoten door Gold.

→ Wat vind je ervan dat een belangrijk personage doodgaat? Vond je het jammer? Verdrietig?

Samuel: de sterke rechterhand, hij is het eerste slachtoffer dat wordt "leeggezogen".

Luis: hij is als een luis in de pels, je ziet of hoort hem niet.

Libby: de dochter van dokter Gold, haar moeder komt uit Mexico en is doodziek. Haar hond heet Chapoteo. Ze heeft een hekel aan haar kille gouvernante Mevrouw Winters die verwacht dat ze zich gedraagt als een dame. Gelukkig is er de lieve huishoudster Elza. Libby weet de weg in de doolhof die de gevangenis is. Eerst kan ze niet geloven dat haar vader kinderen ontvoert en doodt, maar als ze ziet hoe hij echt is, gaat ze van hem walgen en helpt ze Kraai. En wil ze niets meer met haar vader te maken hebben.

Dokter Benjamin Gold: rijk, streng, onbarmhartig en gek. Hij is de eigenaar van Futuria, hij is dag en nacht bezig in zijn laboratorium om een medicijn te vinden dat zijn vrouw beter kan maken. Hij denkt dat het hun eigen schuld is als mensen arm zijn. (p.148) Hij lijkt in het begin een goede vader voor Libby, maar als ze tegen hem ingaat geeft hij haar de schuld van alles. "Je moet voelen wat je kapot gemaakt hebt." (p.276)

Stijl

→ Heb je gemerkt dat sommige teksten schuin (= cursief) gedrukt zijn? Waarom? (Vaak om aan te duiden dat het Kat is die met Kraai praat. De auteur laat in het midden of dat echt of verzonnen is. Het is mooi dat zijn zus op die manier altijd bij hem is. Maar soms zijn het gewoon zijn eigen gedachten zoals op p.126: "Samuel zal wel meteen naar Achilles rennen. *Weet je wie het lef had om zijn smoel in ons deel van de stad te laten zien?*")

Ook de gedachten van andere personages zijn soms cursief.

→ Waarom doet de schrijver dat? (Het is een manier om heel dicht bij de personages te komen. Heel direct, zonder voortdurend "denkt hij of zij" te moeten gebruiken.)

Suzanne Wouda schrijft in de tegenwoordige tijd en vertelt dus rechttoe rechtaan wat haar helden denken, zien en doen. Ze vermengt ze met beeldende vergelijkingen. “De geur van orchideeën is bedwelmend, veel sterker dan overdag. Alsof de bloemen eindelijk hun ingehouden adem uitblazen.” (p.51) “Sinds haar moeder ziek is, voelt het huis als een te strak opgemaakt bed met kille, stijve lakens.” (p.50)

→ Heb je gemerkt dat de schrijfster afwisselend lekker griezelen en echt akelig geweld gebruikt?

Lees eens het begin van hoofdstuk 8 voor. (p.50) Deze passage is spookachtig en eng, maar ook overdreven, een beetje té, en dat is net grappig. Zoals bijvoorbeeld de naam van het slachthuis: “Vleeschhouwerij Bloed & Been (p.57)

Op pagina 53 voelt het dubbel: “Als ze na zonsondergang blijft luisteren ...” tot “Rillen moet je. Huiveren. Sidderen.” Dan verbreekt de schrijfster de enge sfeer met een nuchter zinnetje: Libby is niet bang, “met Chapoteo is ze nooit bang.” Maar als ze later een kreet hoort uit een rijtuig en Chapo gromt, huivert ze toch ... En jij, de lezer, weet dat ze straks meer zal ontdekken: echt geweld, huiveringwekkend en dat is niet leuk meer.

→ Kun je voorbeelden geven? (de doden op het strand (p.8); de beschrijving hoe Achilles in het mortuarium de doden ontdekt (p.129 - 164); zijn herinneringen aan het weeshuis met de verschrikkelijke zuster Ursula. (p.136 - 140); de dood van Penny (p.211))

Genre

Dit is zeker een horrorverhaal, maar ook historische fictie en eigenlijk ook een psychologische roman. Horror is het Latijnse woord voor ‘verschrikking’: in dit genre is het de bedoeling dat het boek de lezer de daver op het lijf jaagt.

Het is een historisch verhaal, want het speelt lang geleden, meer dan honderd jaar. Rijke mensen hebben al elektriciteit: “... miljoenen lampen - niet eens kaarsen - maar échte lampen, ... net een droomwereld”. (p.30) “Had ik maar een zaklamp. W-wat is dat? Licht in een buisje. Elektrisch, met batterijen.” (p.174)

Dit is ook een psychologische roman over vriendschap, trauma, verwerking van de dood, de tegenstelling tussen arm en rijk, de krankzinnige hoogheidswaanzin van Gold en zijn obsessie voor de eeuwige jeugd.

Vertelperspectief en structuur

Het boek begint met een proloog die “Puzzelstukken” heet. Begrijp je waarom het zo heet nu je het verhaal kent?

→ Wat zijn de puzzelstukken voor de strandjutter? (Er zijn ook een boel puzzelstukken die later in het boek terugkomen: de slothaken van Kraai, de hoge hoed van Achilles; de jutter

wil niet hardop uitspreken dat hij een dochttertje wil, dat is de duivel verzoeken, net of hij voorvoelt dat Kat zal sterven. “Meer dan ooit was het een dag van dood en leven.” (p.8))

Ieder hoofdstuk heeft de naam van een hoofdpersoon, je leest het verhaal vanuit hun standpunt en volgt hun gedachten. De hoofdstukken van Achilles vallen op omdat het lijkt of hij tegen je praat. Het is geschreven in zijn straattaal.

→ Kun je voorbeelden geven? (Agenten zijn “Glimmeriken” (p.44); de Meerminmarkt wordt “blotegrietenmarkt” (p.60); rotsmeris, kloteklapper, schurfthond (p.44))

Einde

Zo eindigt Futuria: “Hij draait zich om en loopt weg van de warmte van de vuurton.”

→ Wat vind je van dat slot? Had je iets anders gehoopt? Zullen Kraai en Libby elkaar weerzien? Komt het ooit goed met de straatkinderen? Is dat realistisch?

2

VERWERKING

Thema's

→ Wat zijn de belangrijkste thema's van “Futura”?

Vriendschap

Trouw aan je vrienden door dik en dun. Kraai en Achilles zijn vijanden, maar werken samen om hun vrienden te redden: “Even zijn ze een, en er is een blik van verstandhouding.” (p.75) Ook de jeugdbendes zijn loyaal, zij zijn een soort familie.

Armoede

Armoede: de tegenstelling tussen arm en rijk is enorm. Lees hoe Achilles op pagina 63 het verschil kan ruiken: “Hier worden de huizen steeds groter (...) Hier ruikt het naar ... rijkdom.” Je kunt het boek ook lezen als een aanklacht: “Alsof ieder ding uit te drukken valt in geld, en alles te koop is.” (p.88)

De Dood

Er gaan nogal wat mensen dood in dit boek. Soms op een enge wijze, zoals Samuel en Penny die leeggezogen worden. Soms gewelddadig, zoals Achilles, of zachtjes zoals de moeder van Libby.

→ Hoe gaan de personages hiermee om? (Dr. Gold aanvaardt de dood niet en wordt krankzinnig. Hij wil dat Libby begrijpt waarom hij kinderen vermoordt. Libby weet zelf niet goed wat de ingewikkelde uitleg van haar vader betekent, maar ze voelt wel dat haar vader fout bezig is. De moeder van Libby kijkt heel anders tegen haar naderende dood aan. Ze

heeft er vrede mee, ze wil dat Libby dat ook doet en ieder jaar de ceremonie van de Día de Muertos zal vieren. Libby wil haar moeder niet missen, maar ze begrijpt dat de dood bij het leven hoort. Kraai houdt zijn gestorven zusje dicht bij zich door met haar te praten in zijn hoofd en Achilles denkt dat hij wel gewend is lijken te zien (p.166) maar kan zijn dode vriendje Druppie niet vergeten.)

Trauma: praten helpt

Kraai en Achilles worstelen allebei met hun verleden.

- Hoe merk je dat? (Ze denken steeds aan vroeger. Kraai praat met zijn dode zusje Kat en Achilles wordt achtervolgd door zijn herinneringen aan het weeshuis. (p.187))
- Op welke manier proberen ze dat te verwerken?

Kraai zorgt voor Hazel alsof hij zo kan goedmaken dat zijn zus dood is. Achilles verstopt zijn gevoelens achter een grote mond. Als ze opgesloten zijn en elkaar niet kunnen zien, slagen ze er in ieder hun verhaal te vertellen. (p.187 en p. 202) Dat verloopt moeilijk en met tegenzin: “Hij is hier zo niet goed in. Dus hij zwijgt. ‘Ik had...’ Achilles hoort dat Kraai dit niet wil vertellen, maar niet kan stoppen, alsof dit verhaal al heel lang in hem opgesloten heeft gezeten en er nu uit wil.” Ook Achilles vertelt dan over hoe hij heeft leren overleven in het weeshuis.

Je kan het gesprek aangaan over hoe praten over problemen soms bevrijdend kan werken. Bijvoorbeeld met een vertrouwenspersoon, grootouder, Kindertelefoon, Awel, Tejo.

3

VERDER LEZEN

- De dievenbende van Scipio / Cornelia Funke (Querido, 2006) www.boekenzoeker.be/de-dievenbende-van-scipio

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op ‘Lezen’ en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Anne-Marie Tassier, 2025
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Achtergrondinformatie: inspiratiebronnen van de auteur

Suzanne Wouda weet wel een en ander over literatuur en geschiedenis. Ze verwijst vaak naar dingen waar jullie misschien nog niet over geleerd hebben maar dat komt nog wel. Ze begint met een gedicht waarin de vriendelijke Dood zijn koets laat stoppen. Nu je het boek uit hebt begrijp je waarom: ze vindt dat we niet bang moeten zijn voor de dood. Het is van Emily Dickinson, een van de belangrijkste Amerikaanse dichters uit de 19e eeuw.

Ze heeft zeker de boeken van de Engelse schrijver Charles Dickens gelezen. Zoals “Oliver Twist” uit 1838. Het is een “sociale roman” over armoede en straatkinderen; een aanklacht want in die tijd was er weinig aandacht voor de slechte sociale voorzieningen.

De manier waarop dokter Gold zoekt naar een medicijn voor zijn vrouw doet denken aan de alchemisten. Die waren er al in het oude Egypte. Ze zochten naar een middel om ziekten te genezen en nieuw leven te verwekken. Nicholas Flamel uit het Harry Potter-boek “De Steen der wijzen” is een alchimist. Een ander beroemd boek is “Frankenstein” (1818) door Mary Shelley. Dokter Gold doet sterk denken aan de hoofdpersoon Frankenstein. Die is ook totaal geobsedeerd, wil levenloos materiaal tot leven wekken, probeert een mens te maken maar ontdekt dat hij een monster geschapen heeft.

En de tekst boven de poort van de gevangenis komt dan weer uit een klassiek boek uit de middeleeuwen: “De Goddelijke Komedie” van Dante: “Laat alle hoop varen, gij die hier binnentreedt” (p.103) is de tekst die boven de poort van de hel staat. Had je ooit gehoord van El Dia de los Muertos, de dag van de doden? (p.51 en 265) Bij ons is 2 november het feest van Allerzielen, de dag waarop de christenen hun overleden familie gedenken en bloemen naar het kerkhof brengen. In Mexico vieren ze dat veel uitbundiger, de graven worden versierd met kransen en doodskopjes van suikergoed. De mensen vieren dan echt feest bij de graven, met taart en drank, ze dragen gedichten voor en halen herinneringen op. Eigenlijk is het heel mooi, want zolang je nog denkt aan geliefde overledenen blijven ze leven! Bij ons is Allerzielen ook Halloween, een kinderfeest met verkleedpartijtjes en snoep. Wist je dat het overgewaaid is uit de Verenigde Staten?